

Op 2 november 2009 stuurde minister Rouvoet de Tweede Kamer het evaluatierapport over de Wet op de jeugdzorg (2005). Deze evaluatie zal hij betrekken bij de voorbereiding van het kabinetsstandpunt "toekomst zorg voor jeugd" dat binnenkort in de Kamer wordt gesproken. De evaluatie nodigt uit tot een stevige discussie over hoe de zorg voor jongeren en gezinnen in Nederland (wettelijk) vorm moet worden gegeven.

De sector Jeugd van het Nederlands Instituut van Psychologen (NIP) en de Nederlandse Vereniging van pedagogen en onderwijskundigen (NVO) pleiten ervoor in de discussie over stelsels en structuren te focussen op waar kinderen en hun ouders het meest baat bij hebben. Geef vakbekwame professionals de ruimte om hun werk - gericht op het kind - goed te doen, en laat structuren daarbij aansluiten, in plaats van andersom.

Aanbevelingen

Investeer in een goede basis

Het is van belang dat ouders zo vroeg mogelijk ondersteuning en hulp zoeken wanneer ze tegen problemen aanlopen met hun kind of jongere. Zet daarom in op een sterke basis: preventie en opvoedondersteuning - versterk de eigen kracht van ouders door aan te sluiten bij de vragen die ouders en kinderen hebben.

De gedragswetenschapper in een huisartsenrol

We hebben in de afgelopen jaren een situatie gekend waarin nauwelijks licht opvoedkundige hulp voorhanden was. Nog altijd worden er in de 2^e lijn meer kinderen behandeld dan op basis van statistische data over ontwikkelingsproblemen te rechtvaardigen is.

In een goed functionerende getrapte zorg wordt terughoudend omgegaan met verwijzingen en behandelingen in de 2^e lijn.

Daarvoor is een soort huisartsenfunctie nodig in de 1e lijn. Goed opgeleide generalistische professionals die aan de ene kant een dempende werking hebben op specialistische verrichtingen, doordat ze de oplossingen eerst dicht bij huis zoeken of het misschien eerst even aankijken.

Maar ook professionals die weten wanneer het 'niet plus' is, en dan niet aarzelen om door te verwijzen naar specialistische zorg.

Dit alles vereist expertise. Gekwalificeerde psychologen en orthopedagogen¹ beschikken over die expertise en zijn in staat via integrale handelingsgerichte diagnostiek concrete aanbevelingen te doen voor de aanpak thuis en/of op school. Zij kunnen deze rol vervullen binnen het Centrum voor Jeugd en Gezin.

¹ Hierbij wordt bedoeld op bij het NIP geregistreerde kinder- en jeugdpsychologen, bij de NVO geregistreerde orthopedagoog-generalisten en BIG-geregistreerde gezondheidszorgpsychologen

Zorg voor een duidelijke scheidslijn met gedwongen hulp

Een belangrijke drempel bij het zoeken naar hulp is de angst van veel ouders dat er direct en grondig wordt ingegrepen in het gezinsleven, dat voor je het weet je kind uit huis wordt gehaald.

Het feit dat zowel fysiek (zelfde gebouw) als qua financiering de scheidslijn tussen lichte hulp/ondersteuning, specialistische/zware hulp en gedwongen hulp/kinderbescherming onduidelijk is, verhoogt deze drempel.

Samenwerking rond het kind

De gebrekkige samenwerking tussen de verschillende sectoren in de zorg voor jeugd wordt in veel gevallen toegeschreven aan de schotten tussen instellingen en verschillende financieringsstromen.

Wij willen hier een beroepsinhoudelijke benadering tegenover stellen:

Iedere professional die handelt naar de ethische normen van zijn beroepsgroep, zoals vastgelegd in de betreffende beroepscode, hoort op zo'n manier samen te werken met zijn of haar collega's van andere instellingen dat daarin de belangen van het kind voorop staan. Voor de verantwoordelijke professional die volgens zijn beroepscode werkt bestaan er in feite geen schotten in samenwerking. Veel 'good practices' in de praktijk van de jeugdzorg laten zien dat professionals hierin het verschil kunnen maken.

Het Kind Centraal - hoe organiseer je dat?

Als je zorg *rondom een kind* wilt organiseren moet er een koppeling worden gemaakt tussen de diverse leefgebieden van het kind: thuis, school en buurt. Dat vraagt om investeren in school (passend onderwijs), in de thuissituatie (opvoedingsadvies en ondersteuning) en: in goede integrale, handelingsgerichte diagnostiek door gedragswetenschappers.

Zij zijn in staat de normale ontwikkeling te stimuleren en deze te onderscheiden van verstoorde ontwikkeling die vraagt om hulpverlening.

Alleen als het echt noodzakelijk is kunnen zij - zonder ingewikkelde indicatieprocedures - doorverwijzen naar specialistische hulp, met kennis over interventies die werken.

Het NIP en de NVO zijn gaarne bereid vanuit hun beroepsgroepen een bijdrage te leveren aan de verdere discussie.

Namens de besturen van het NIP (sector Jeugd) en NVO,

mw.dr. A.L. Collot d'Escury-Koenigs,
voorzitter sector Jeugd NIP

Contactpersonen:

NIP - Britt van Beek, secretaris sector Jeugd - britt.van.beek@psynip.nl /020-4106238

NVO - Denis Koets, beleidsmedewerker NVO - d.koets@nvo.nl /030-2320634